

Áhaldandi óðnarveður

Étt óðnarveður fyrri og annað eftir herjar um landið í hesum døgum. Tær herviligu vetraróðnirnar fyrri nøkrum fáum árum síðani vóru bert byrjanin — eitt varskó um, hvat vit øll, sum í hesum oyggjalandi búgva, kunnu vænta okkum — av einum broyttum veðurlagi her í Norðuratlantshavi.

NÝGGI veðurmaður okkara vesturi í Vágum hevur so sanniliga fingið ein «uriaspost» at umsita. Tí alt hann hevur kunnað sagt fólki, sum annars eru so altráð at hoyra veðurlíkindini, er, at nú er aftur eitt lágtrýst í nánd og vit kunnu vænta illveður fyrri ikki at siga kalandi ódn ella orkan.

FÓLK eru ørkymlað. Tey, sum eru veðursjúk, hava tað ikki stuttligt, men helst eru tað mong, sum ikki áður hava havt ampa av veðrinum, ið nú kenna ótta á sær. Og einki lógið í tí heldur. Tí soleiðis sum veðrið hevur verið hesi seinastu árin, eru fólk farin at seta spurnartekin við, hvussu trygt tað er at búleikast í hesum landi.

INGIN ivi um, at bæði lögreglan, brandstøðirnar og bjargingarfeløgini kringlandið alt leggja alla orku í at hjálpa, har hjálp er fyrri neyðini. Men spurningurin um vit ikki í størri mun enn higartil áttu at lagt upp fyrri slíkum ódn, t.v.s. verið betur fyrri-reikað, er ikki minst aktuelt, nú vit eru «mitt í óðnarveðrinum». Í skrivandi løtu leikar hart á kringlandið alt. Eingin veit, hvat hetta skal

enda við. Spurningurin um vit ikki áttu at brúkt útvarpið meira sum neyð- og upplýsingarstøð er meira aktueltur nú enn nakrantíð. Útvarpið átti í slíkari støðu at sent bæði á FM og millumbylgju, tí tað eru mong, sum ikki hoyra FM. Útvarpið átti at borið fram veðurprognosur so hvørt, soleiðis at fólk visti, hvussu støðan fer at verða komandi tímarnar. Tað átti eisini at verið so, at útvarpið sendi alla tíð á samdøggrinum, tá slíkar óðnir herja. T.v.s. at sendarin átti at verið tendraður á nátt eisini.

HETTA er alt nakað, sum vit eiga at taka eitt álvarsamt orðaskifti um nú beinanvegin. Tað skal vera okkara vón, at Útvarpið í nógv størri mun enn higartil kann vera fólki til hjálpar bæði so og so í slíkari støðu. Útvarpið átti at kunn-

að virkað sum ein hjálpar- og neyðstøð fyrri øll pláss í landinum. Vitandi at telefonnetið ikki virkar, sum tað eigur, tá so ringt veður er, átti útvarpið at virkað sum neyðsentralur, og sjálvandi eigur tá eisini at verða sent á millumbylgju. Útvarpið átti at verið boðsentralur alla tíðina, heldur enn bara tíðindastovnur.

TÁ hetta óðnarveðrið er hasað av aftur, eiga vit at taka allan spurningin um hvussu vit best sleppa mest snikka-leys frá slíkari ódn, upp til alment kjak. Hetta var kanska gott evni at tikið upp í komandi fimmara í útvarpinum. Fjølmiðlarnir eiga í hvussu er at geva hesum álvarsspurningi størri gætur.

Útgjaldingarnar til smáan fisk

Sambært studningslógum um til ráfisk eru tað ávís fiskasløg, sum fáa landingarstudning. Lógin hevur higartil fyriskrivað, at allur fiskur, sum fær studning, skal vera størri enn 55 cm. Tá vrakaralógin var í gildi hevði tað almenna eftirlit á keikantinum við øllum fiski, sum kom í land, og var sostatt ein almenn vátan á øllum avreiðingarsøðlum og eftir hesum skjølum varð so studningurin útgoldin. Tá vrakaralógin undir hinum landsstýrinum varð avtíkin, fall hetta almenna eftirlitið burtur.

Tað hevur leingi ljóðað millum manna, at tað hevur verið «fuskad» við avreiðingarsøðlunum soleiðis, at allur fiskur — smátt sum stórt — hevur fingið studning. Nú er tað soleiðis, at tað ber ikki til at stjórna landinum grundað á, hvat hoyrist sum sleig og slatur. Tí fekk Heilsufrøðiliga starvstovan í fjór til uppgávu at gera stakroyndir á flakavirkjunum fyrri at vita, um tað var nakað um hetta prátið.

Nú fyriliggja so og so nógv skjøl, sum visa, at seðlar, ið studningar verður útgoldin eftir, ikki eru rætt útfylltir og ikki í samsvor við tær støddir, sum verða landaðar. Eg havi ta

grundfatan, at tá skrivlig prógv liggja á borðinum hjá einum politikara um, at ein lóg ikki verður yvirhildin, so má hann gera nakað við tað. Ger hann einki, verður hann samsekur við teimum, sum bróta lógina.

Her vóru so tveir møguleikar fyrri at umsita fram eftir. At fáa totalkontroll á keikantinum aftur vildi kosta nógvur pengar, og við teimum sparingum, sum eru í umsitingini, kann hetta í hvussu so er ikki gerast innanfyri galdandi figgjarlóg. Hin møguleikin er at avtaka stóddarmarkið, sum er 55 cm og siga sum so, at allur fiskur, sum í aðrar mátar lógliga er fiskaður fær studning.

Tað er hetta, sum nú er samtykt, og verður lógin sostatt greiddi at umsita. Vit spara umsiting, og studningurin má so lækkast soleiðis, at tann samlaða studningsupphæddin á figgjarlógini rækkur til.

Viðvíkjandi tíðini, sum farin er, so havi vit nakrar stakroyndir fyrri virkir og skip, og sjálvandi vilja vit lata juristarnar her hyggja uppá hetta tilfar við tí fyrri eyga at fara í rættin. Har vit ikki hava gjørt stakroyndir, verður próvbyrðan ógvuliga trupul. Fiskurin er fram-

leiddur til fars, flak, blokk osfr., og hvør kann aftan á prógva, hvussu stórir ein fiskur hevur verið, áðrenn hann bleiv til hesi produkt? Tað verður torført, og tí siggi eg litla vón fyrri, at nakar møguleiki er at rættarsøkja alt, ið fram er farið.

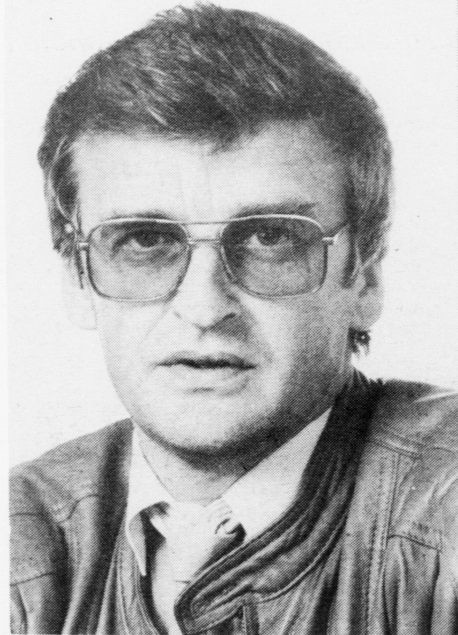
Viðvíkjandi stóddarmarkinum, ið lógin setur sum treyt fyrri útgjaldan av studningi, so er hetta nakað, sum annars ikki er tilmælt av umsitingini í Tinganesi, men er gjøgnumført av fiskivinnu-nevndini í lögtinginum. Tankin er óivað góður — at studningar skal ikki latast fyrri fisk, sum er ov smáur, men hetta ber ikki til at umsita uttan totalkontroll. Fyrri at verja smáfiskin hava vit so ung-fiskakunngerðina at virka eftir. Hon sigur greitt, hvussu nógvur ung-fiskur má vera uppi í veiðuni. Vaktar- og Bjargingartænastan hevur skrivað fleiri frágreiðingar inn um tilburðir, har henda kunngerð er brotin. Enn hevur tað ikki fingið konsekvensir fyrri nakran, tí hetta skal í rættin, og er ein ógvuliga long og tung proses.

Tað, sum eg haldi er rætt at gera, sum eg havi nevnt omanfyri, at vit avtaka stóddarmarkið fyrri

studning og regulera studningin niður prosentvis eftir hvussu nógvur smáur fiskur er uppi í. Harafturat eigur ung-fiskakunngerðin at strammast soleiðis, at tá Vaktar- og Bjargingartænastan saman við Heilsufrøðiliga starvstovuni hevur konstaterað, at eitt skip hevur brotið hesa kunngerð, so eigur sanktiónin at verða, at skipið missir veiðuloyvið nakrar dagar. Tað vildi verið ein effektivur máti at steðga ránsveiðu eftir ung-fiski.

Samanumtikið má sigast, at vit lóggeva og rokna við totalkontroll bæði her og der, men í tíðum, har vit skerja umsitingina, og har vit spara allastaðni, mugu vit siggja í eyguni, at vit mugu inn í lógarbroytingar, soleiðis at tær lógir, vit hava, veruliga hava eina meining og veruliga eru til at umsita.

Harafturat mugu vit eisini brúka sanktiónsmøguleikar, soleiðis at tá lóginar verða brotnar, so eigur tað at fáa konsekvensir fyrri tann, sum brýtur tær, konsekvensir mugu merkjast, og teir mugu virka beinanvegin. Tann, ið rekur ránsveiðu, hann fær mest at merkja, um hann missir veiðu-

dagar, og tann, sum snýtir í skatti, merkir mest, um hann fær revsing sum kriminellur í staðin fyrri, at hetta ofta verður orðnað við eini bót, sum hann kanska hevur innroknað í risikoina við at snýta í skatti.

Vit sum politikarar mugu bert gera okkum klárt, at tynna vit út í umsitingini, so tynna vit út í kontrolnetinum, og so mugu vit broyta lógir og konsekvensir av lógar-

broti — ella við øðrum orðum umsita á ein heilt nýggjan hátt.

Thomas Arabo